

Stosunek do szczepień i postrzeganie polityki rządu w listopadzie

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2020/21

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Czwarta fala epidemii przybiera na sile. Gdy dobiegała końca realizacja badania październikowego dzienna liczba nowych zakażeń nie przekraczała 3000, natomiast podczas badania listopadowego przekroczyła nawet 19 000. Wzrasta liczba hospitalizacji i zgonów spowodowanych zachorowaniem na Covid-19. Od 2 listopada wszystkie osoby pełnoletnie, u których minęło co najmniej pół roku od pełnego zaszczepienia, mogą przyjmować dawkę przypominającą. Projektowane są nowe rozwiązania pozwalające pracodawcom na weryfikację, którzy pracownicy są zaszczepieni. W listopadowym badaniu¹ po raz kolejny zapytaliśmy respondentów o obawy związane z zakażeniem się koronawirusem, ocenę polityki rządu wobec epidemii oraz stosunek do szczepień przeciw COVID-19, w tym o zainteresowanie przyjęciem dawki przypominającej. Interesowały nas również opinie na temat proponowanych nowych rozwiązań umożliwiających pracodawcom sprawdzenie, którzy pracownicy są zaszczepieni, a także opinie na temat ograniczania korzystania z miejsc publicznych dla osób niezaszczepionych.

OBAWY PRZED ZARAŻENIEM SIĘ KORONAWIRUSEM

Obecnie nieco ponad połowa badanych obawia się zarażenia koronawirusem (52%), a niespełna połowa nie wyraża takich obaw (46%, spadek o 2 punkty w stosunku do października). Warto zauważyć, że od poprzedniego badania zmniejszył się odsetek ankietowanych w ogóle niebojących się zakażenia (o 5 punktów), a wzrósł raczej niebojących się zakażenia (o 3 punkty, do 27%). Już drugi miesiąc z kolei obawiający się zakażenia w niewielkim stopniu przeważają nad niewyrażającymi takich obaw.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (379) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

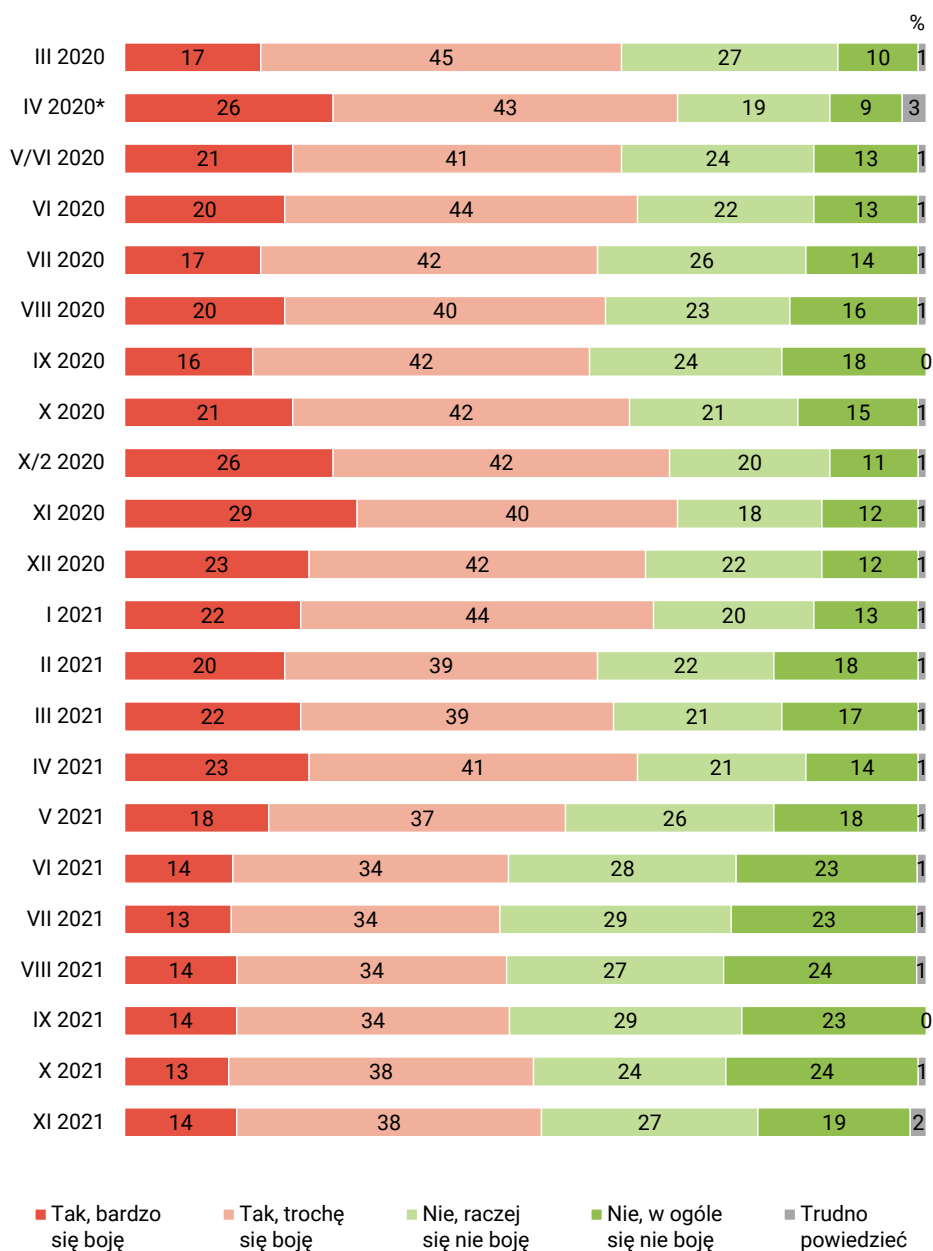
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 4 do 14 listopada 2021 roku na próbie liczącej 1100 osób (w tym: 56,1% metodą CAPI, 29,8% – CATI i 14,1% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?

* Badanie przeprowadzone w czasie lockdownu na próbie internautów

Z analiz zróżnicowań społeczno-demograficznych wynika, że obawy przed zakażeniem się koronawirusem zależą przede wszystkim od wieku respondentów. Większość osób powyżej 45 roku życia obawia się zakażenia koronawirusem (od 61% do 67% w zależności od kategorii wiekowej), wśród młodszych – mniej niż połowa boi się zakażenia (od 31% do 47% w zależności od kategorii).

TABELA 1

Wiek	Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?		
	Tak, boję się*	Nie, nie boję się**	Trudno powiedzieć
	w procentach		
18–24 lata	31	69	1
25–34	31	66	2
35–44	47	50	3
45–54	61	38	2
55–64	64	34	1
65 lat i więcej	67	31	1

* Połączone zostały kategorie „Tak, bardzo się boję” i „Tak, trochę się boję”

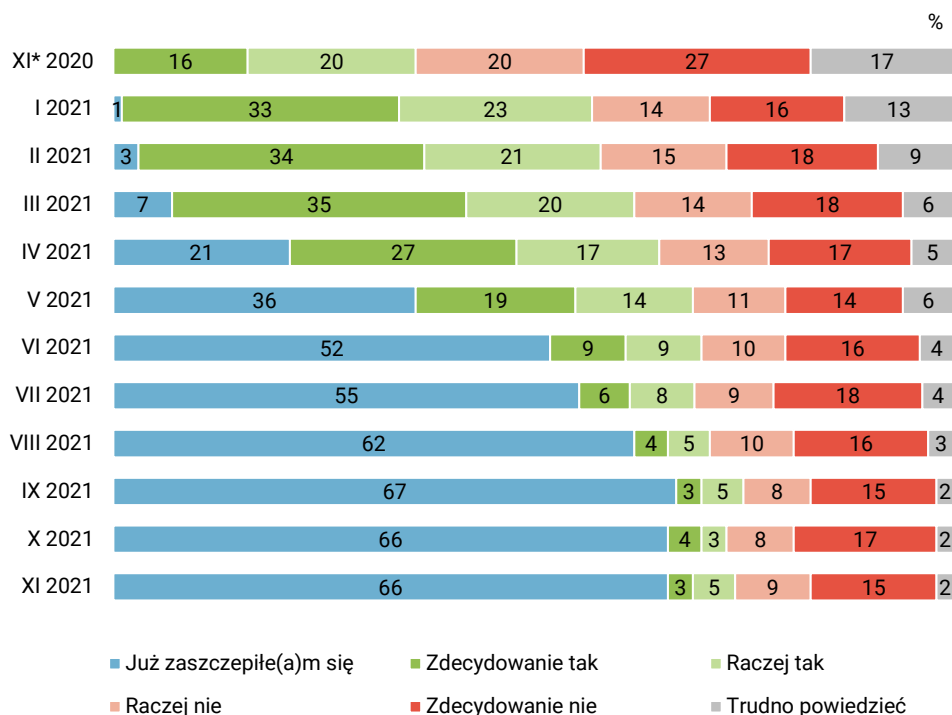
** Połączone zostały kategorie „Nie, raczej się nie boję” i „Nie, w ogóle się nie boję”

STOSUNEK DO SZCZEPIEŃ PRZECIW COVID-19

W listopadzie dwie trzecie badanych zadeklarowało, że zaszczepiło się przynajmniej jedną dawką (66%), 8% zamierza się jeszcze zaszczepić, a blisko jedna czwarta nie deklaruje takiego zamiaru (24%).

CBOS

RYS. 2. Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?

* W listopadzie, gdy szczepionka przeciw COVID-19 nie była jeszcze dostępna, treść pytania była następująca: „Gdyby była dostępna szczepionka przeciw COVID-19, to czy zaszczepił(a)by się Pan(i) przeciw tej chorobie?”

Najwyższe odsetki zaszczepionych notujemy wśród najstarszych badanych (80% respondentów w wieku 65 lat i więcej jest już zaszczepionych), mieszkających w największych miastach (80%), absolwentów wyższych uczelni (74%), o najwyższych dochodach *per capita* wynoszących co najmniej 3000 zł (76%). Z kolei niechętny stosunek do szczepień przeciw COVID-19 częściej deklarują młodszy respondenci (40% osób w wieku 18–24 lata nie zamierza się szczepić), mieszkający w mniejszych miejscowościach (31% mieszkańców wsi nie chce się szczepić), gorzej wykształceni (31% badanych z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym), o niższych dochodach na osobę w gospodarstwie domowym (34% o dochodach *per capita* do 999 zł).

TABELA 2

Wiek	Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?			
	Tak	Nie	Już się zaszczepiła(a)m	Trudno powiedzieć
	w procentach			
18–24 lata	6	40	54	0
25–34	13	29	56	3
35–44	8	33	56	2
45–54	6	22	69	4
55–64	8	15	74	3
65 lat i więcej	5	14	80	1

Stosunek do szczepień wyraźnie koreluje z obawami związanymi z zakażeniem koronawirusem. Osoby bardziej obawiające się zakażenia częściej się szczepią, natomiast mniej bojące się zakażenia częściej nie zamierzają skorzystać z tej formy uodpornienia.

TABELA 3

Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?	Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?			
	Tak	Nie	Już się zaszczepiła(a)m	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak, bardzo się boję	8	9	82	2
Tak, trochę się boję	10	16	72	2
Nie, raczej się nie boję	6	29	62	3
Nie, w ogóle się nie boję	4	43	51	1

Istnieje również zależność między poglądami politycznymi a stosunkiem do szczepień przeciw Covid-19. Uwzględniając poglądy polityczne mierzone na skali lewica-centrum-prawica można stwierdzić, że najbardziej przychylnie nastawienie do szczepień deklarują identyfikujący się z lewicą, a najmniej – respondenci o niesprecyzowanych poglądach politycznych. W potencjalnych elektoratach partyjnych najmniej przychylnie nastawienie do szczepień mają zwolennicy Konfederacji, spośród których niespełna połowa zaszczepiła się, a blisko połowa nie zamierza tego robić. W pozostałych elektoratach zdecydowana większość przyjęła szczepionkę, natomiast niechętni skorzystać z tej formy uodpornienia należą do mniejszości. Relatywnie wysoki odsetek niezamierzających się szczepić na tle pozostałych elektoratów, tj. Koalicji Obywatelskiej, Polski 2050

Szymona Hołowni oraz Lewicy rejestrujemy wśród sympatyków Prawa i Sprawiedliwości (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską).

TABELA 4

Potencjalne elektoraty	Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?			
	Tak	Nie	Już się zaszczepiłam	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Konfederacja Wolność i Niepodległość*	0	49	47	4
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską)	6	21	70	3
Koalicja Obywatelska	7	11	82	0
Polska 2050 Szymona Hołowni	8	10	78	4
Lewica*	13	3	85	0

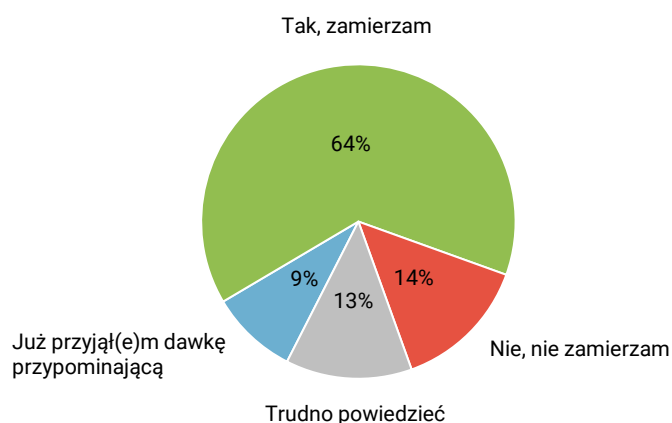
* Uwaga, niewielka liczebność elektoratu tego ugrupowania w próbie

Niemal wszyscy respondenci, którzy przyjęli pierwszą dawkę szczepionki są już w pełni zaszczepieni (98%). Zdecydowana większość z nich ma pozytywne nastawienie do szczepień przypominających. Co jedenasty przyjął już taką dawkę (9%), a blisko dwie trzecie zamierza ją przyjąć (64%).

CBOS

RYS. 3. Osoby pełnoletnie, pół roku od pełnego zaszczepienia mogą przyjmować dawkę przypominającą. Czy zamierza Pan(i) przyjąć taką dawkę?

ODPOWIEDZI BADANYCH W PEŁNI ZASZCZEPIONYCH (N=691)

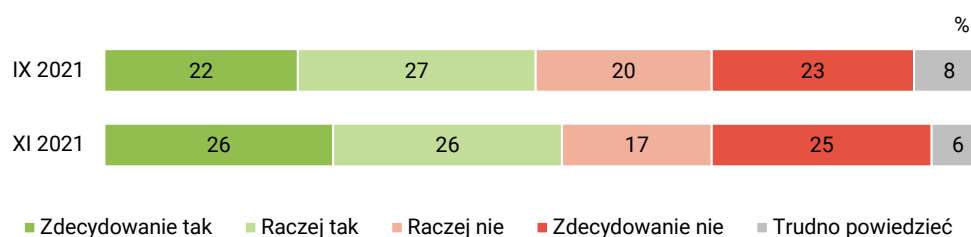

CZY PRACODAWCA POWINIEN MIEĆ DOSTĘP DO INFORMACJI, KTÓRZY PRACOWNICY SĄ ZASZCZEPIONI?

Zapytaliśmy również respondentów o stosunek do projektowanych nowych rozwiązań zezwalających pracodawcy na weryfikację, którzy pracownicy są zaszczepieni. Nieco ponad połowa badanych (52%) uważa, że pracodawca powinien mieć dostęp do takich informacji, a nieco ponad dwie piąte (42%) jest odmiennego zdania. Mimo że od września sytuacja epidemiczna zdecydowanie pogorszyła się, opinie na ten temat w tym okresie zmieniły się w relatywnie niewielkim stopniu. Odsetek badanych przyznających pracodawcy prawo do dostępu do takich informacji wzrósł o 3 punkty procentowe, a sprzeciwiających się temu rozwiązaniu prawie się nie zmienił (spadek o 1 punkt).

CBOS

RYS. 4. Czy, Pana(i) zdaniem, pracodawca powinien mieć dostęp do informacji, którzy pracownicy są zaszczepieni przeciwko COVID-19?

Opinie na ten temat zależą przede wszystkim od stosunku do szczepień przeciw Covid-19 i, co z tym związane, od wieku respondentów. Badani, którzy są już zaszczepieni oraz ci, którzy zamierzają jeszcze skorzystać z tej formy uodpornienia w większości są zdania, że pracodawca powinien mieć dostęp do informacji, którzy pracownicy są zaszczepieni. Natomiast zdecydowana większość niechęcych się szczepić jest przeciwnego zdania.

TABELA 5

Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?*	Czy, Pana(i) zdaniem, pracodawca powinien mieć dostęp do informacji, którzy pracownicy są zaszczepieni przeciwko COVID-19?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Już zaszczepiłem(a) się (przynajmniej jedną dawką)	66	26	7
Tak	56	39	5
Nie	16	79	5

* Pominięto odpowiedź „trudno powiedzieć”

Biorąc pod uwagę kryterium wieku, można zauważyć, że takie rozwiązanie w większości popierają respondenci w wieku 45 lat i więcej (57%–68% w zależności od kategorii), natomiast ponad połowa młodszych jest mu przeciwna (51%–62% w zależności od kategorii).

W potencjalnych elektoratach partyjnych jedynie zwolennicy Konfederacji w większości sprzeciwiają się rozwiązaniom zakładającym dostęp pracodawcy do informacji, którzy pracownicy są zaszczepieni. Natomiast sympatycy pozostałych ugrupowań w większości uważają, że pracodawca powinien mieć dostęp do takich informacji.

TABELA 6

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, pracodawca powinien mieć dostęp do informacji, którzy pracownicy są zaszczepieni przeciwko Covid-19?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Polska 2050 Szymona Hołowni	66	31	3
Lewica*	65	35	0
Koalicja Obywatelska	65	31	4
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską)	64	27	9
Konfederacja Wolność i Niepodległość	13	87	0

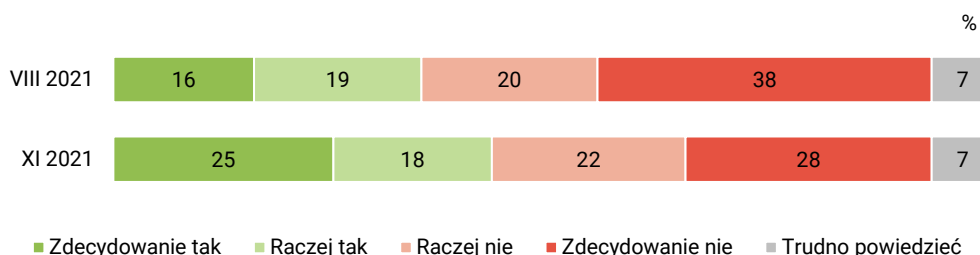
* Uwaga, niewielka liczebność elektoratu tego ugrupowania w próbie

CZY NALEŻY WPROWADZIĆ OGRANICZENIA W KORZYSTANIU Z MIEJSC PUBLICZNYCH DLA NIEZASZCZEPIONYCH?

Opinie na temat, czy należy wprowadzić ograniczenia w korzystaniu z miejsc publicznych dla osób niezaszczepionych (jeśli nie są ozdrowieńcami lub nie mają aktualnego negatywnego wyniku testu na koronawirusa) są dosyć podzielone. Nieco ponad dwie piąte popiera wprowadzenie takich ograniczeń (43%), a połowa jest temu przeciwna (50%). W stosunku do sierpnia wzrosło poparcie dla tego rozwiązania (o 8 punktów procentowych) i jednocześnie o tyle samo zmalała liczba jego przeciwników (o 8 punktów).

CBOS

RYS. 5. Czy, Pana(i) zdaniem, należy wprowadzić ograniczenia w korzystaniu z miejsc publicznych, takich jak np. centra handlowe, restauracje, kina itp. dla osób niezaszczepionych (o ile nie są ozdrowieńcami lub nie mają aktualnego negatywnego wyniku testu na koronawirusa) czy też nie?

Opinie na ten temat również różnicuje przede wszystkim stosunek do szczepień. Relatywnie często rozwiązaniem to popierają osoby już zaszczepione, a respondenci niezamierzający się szczepić w ogromnej większości wyrażają sprzeciw. Uwzględniając pozostałe charakterystyki społeczno-demograficzne można zauważyć, że częściej za wprowadzeniem takich ograniczeń opowiadają się starsi respondenci (60% badanych w wieku 65 lat i więcej), mieszkający w największych miastach (58%), absolwenci wyższych uczelni (55%), o dochodach *per capita* w gospodarstwie domowym wynoszących co najmniej 3000 zł (56%), a w grupach społeczno-zawodowych – kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (60%), emeryci (59%) i renciści (58%).

TABELA 7

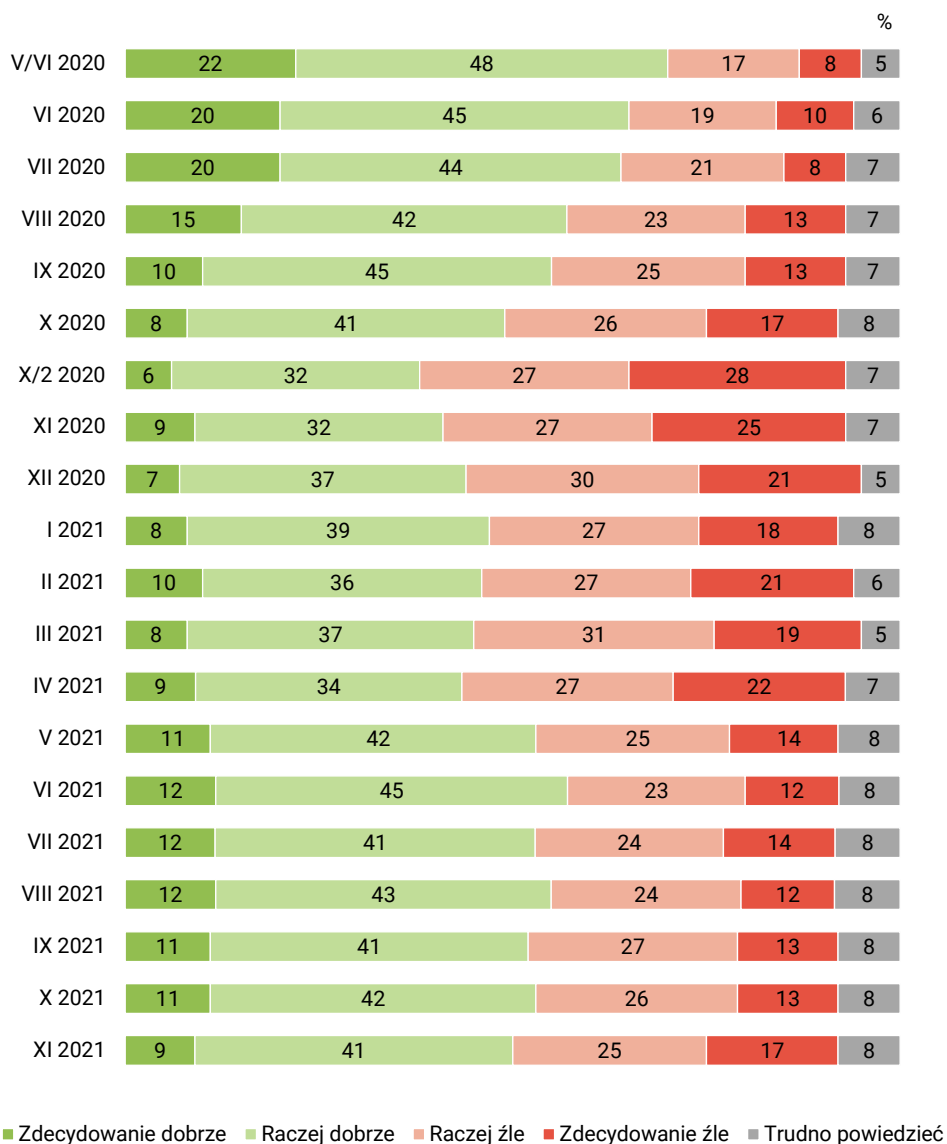
Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?	Czy, Pana(i) zdaniem, należy wprowadzić ograniczenia w korzystaniu z miejsc publicznych, takich jak np. centra handlowe, restauracje, kina itp. dla osób niezaszczepionych (o ile nie są ozdrowieńcami lub nie mają aktualnego negatywnego wyniku testu na koronawirusa) czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Już zaszczepiłem(a) się (przynajmniej jedną dawką)	60	33	7
Tak	36	58	6
Nie	4	89	7

JAK RZĄD RADZI SOBIE ZE ZWALCZANIEM EPIDEMII?

W stosunku do października w niewielkim stopniu wzrósł krytycyzm w ocenach działań rządu mających na celu zwalczanie epidemii. Ubyło badanych postrzegających je pozytywnie (z 53% do 50%), a przybyło oceniających je negatywnie (z 39% do 42%). Relatywnie niewielu nie ma sprecyzowanego zdania na ten temat (8%).

Zadowolenie z działań rządu w zwalczaniu epidemii częściej wyrażają respondenci powyżej 55 roku życia (64%–65% w zależności od kategorii), osoby gorzej wykształcone (61% badanych z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym i 62% osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym), mieszkające na wsi (58%) lub w małych miastach do 19 999 mieszkańców (55%). W grupach społeczno-zawodowych są to najczęściej renciści (79%) i emeryci (63%). Natomiast częściej niż inni negatywnie działalność urzędującego gabinetu w tym obszarze oceniają najmłodszy ankietowani (66% badanych w wieku 18–24 lata), absolwenci wyższych uczelni (57%), mieszkańcy największych miast (54%), a w grupach społeczno-zawodowych uczniowie i studenci (62%) oraz kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (56%).

RYS. 6. Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?

Oceny działań rządu w walce z epidemią zależą w znacznej mierze od poglądów politycznych i preferencji partyjnych. Częściej niż pozostali zadowolenie z działań urzędującego gabinetu w tym zakresie postrzegają badani identyfikujący się z prawicą (70%), a w potencjalnych elektoratach partyjnych – wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską). Natomiast ankieterzy identyfikujący się z lewicą (65%), a także zwolennicy ugrupowań opozycyjnych w większości oceniają je negatywnie.

TABELA 8

Potencjalne elektoraty	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską)	88	8	3
Polska 2050 Szymona Hołowni	34	60	6
Lewica*	32	63	5
Koalicja Obywatelska	21	74	5
Konfederacja Wolność i Niepodległość*	13	78	9

* Uwaga, niewielka liczebność elektoratu tego ugrupowania w próbie

Mimo dynamicznego wzrostu liczby zakażeń, obawy przed zakażeniem wzrosły jedynie w niewielkim stopniu. Nadal mniej więcej co czwarty dorosły nie zamierza się szczepić, a zdecydowana większość już zaszczepionych ma pozytywne nastawienie do dawek przypominających.

Opinie na temat projektowanych nowych rozwiązań zezwalających pracodawcy na weryfikację, którzy pracownicy są zaszczepieni, są dosyć podzielone, niemniej jednak przeważa przekonanie, że pracodawca powinien mieć dostęp do takich informacji. Opinie na temat wprowadzenia ograniczeń w korzystaniu z miejsc publicznych dla niezaszczepionych (jeśli nie są ozdrowieńcami lub nie mają aktualnego negatywnego wyniku testu na koronawirusa) są również podzielone. To rozwiązanie ma jednak więcej przeciwników niż zwolenników.

W stosunku do października wzrosło nieco niezadowolenie z działań rządu podejmowanych w celu zwalczania epidemii, tym samym zmniejszyła się przewaga postrzegających je pozytywnie nad niezadowolonymi.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka